

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

III. Disputatur de significatione vocis [...] Isa. 9. 6.

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

I. Disputatur de significatione vocabuli אֱל, Isa. 7. 14. & 9. 6. II. Disputatur de significatione vocis יְקָרָא, Isa. 9. 6. III. Disputatur de significatione vocis יְרֵמְיָהּ, Isa. 9. 6. IV. A Judæorum fraudibus vindicatur Zach. 12. 10. V. Judæi Messie יהוֹשֻׁעַ confessi sunt.

I. **N**ON hic referre instituo quæcumque adversus horum temporum Samo-
latenos à recentioribus Theologis feliciter disputata sunt. Nihilo magis
ea mihi repetere consilium est, quæ Propositione septima disseruimus, cum ea fere
vaticinia, quibus contextum est hoc caput, Christi prænantia esse probaremus: nec
ea referre, quæ à Kimchio & Lipmanno sunt opposita, ut præcipuas quasdam ex al-
latis hoc capite prædicationibus Christo Jesu detraherent: cum solidis responsionibus
jam ab aliis excepta sint. Proponam duntaxat pauca quædam, quæ ad hanc Paral-
lelismi nostri partem illustrandam pertinent, in qua Christi Jesu divinitatem ex utrius-
que Testamenti consensu asseruimus. Ac primum adversus splendendum illud ex nono
Isaiæ capite vaticinium, in quo futurum prænantur, ut Parvulus ille, quem Mes-
siam esse declaravimus in Propositione septima, appelletur *Deus*, אֱל; & adversus al-
terum ex Prophetæ ejusdem septimo capite, in quo prædicitur futurum ut Filius ille
ex Virgine nascendus, quem & Messiam esse evicimus, vocetur *Emmanuel*, hoc est,
Nobiscum Deus; opponunt Judæi, eorumque gregalis Bodinus, vocem אֱל, nihil aliud
sonare, quam *fortem*, *robustum*, & *potentem*, proptereaque principibus interdum &
optimatibus aptari. Cujus exceptionis levitatem vel ipsa Isaiæ verba manifesto ape-
riunt: *Et vocabitur nomen ejus Admirabilis, consiliarius, Deus fortis*, אֱל נִבְרָךְ. Si אֱל
fortem hic significat, quid attinebat vocem נִבְרָךְ subijcere, cui idem inest intellectus?
Scio Aquilam & Symmachum vertisse ἰσχυρὸς, *δυνατός*, Theodotionem vero, ἰσχυρὸς,
δυνατός. Verum quid à Profelytis Judæis Aquila & Theodotione, quid ab Ebioni-
ta Symmacho fidei expectemus? His opponimus Septuaginta Interpretes, qui sic red-
diderunt verba ista, *θεὸς ἰσχυρὸς, & δυνατός*: *Deus, robustus, potens*. Ita quidem habet Aldi-
na editio, ita Complutensis, ita vetustissimi Patres Irenæus & Ignatius, ita Eusebius,
testimonium hoc conceptum referunt. Procopius quoque vocabulum θεὸς, extare
apud Senes Septuaginta diserte testificatur. Quamobrem Aquilam falsi merito accu-
sar Theodoretus, quod Ebraica אֱל נִבְרָךְ, reddiderit ἰσχυρὸς, *δυνατός*, cum reddere
debuisse θεὸς ἰσχυρὸς. Rem vero plane conficit, quod observat Procopius, ipsa hæc
verba אֱל נִבְרָךְ, in sequenti capite ad Deum manifeste referri. Hic enim locus, quod
controversus non esset, adulteras Interpretum manus non sensit. Certe dictio אֱל
in sacris Codicibus sæpe Deo tribuitur, vel idolis, quæ pro Diis ab Ethnicis haben-
tur. Nec alii præterea quam Deo adscribi, optime à Pagnino observatum est. Uni-
cum excipit locum, qui est in tricesimo primo capite Ezechielis, ubi Chaldæorum
rex, אֱל נִבְרָךְ appellatur. Quamquam & illic Munsterus & Vatablus legunt,
אֱל נִבְרָךְ, hoc est, *Fortis gentium, in gentes potestatem habens*. At אֱל, quod ab
אֱל arcessunt plerique, alii ab אֱלָהּ per contractionem fieri volunt, ut אֱל
אֱלָהּ.

Disputatur
de significa-
tione voca-
buli, אֱל.
Isa. 7. 14.
& 9. 6.

Bodin. De
abl. rectum
subl. arcanus
libr. 3.

Iren. libr. 4.
cap. 66.
Ignat. Epist.
ad Antioch.
Euseb. Dem.
libr. 7. & 9.
Procop. in Isa.
9. 6.
Theod. in Isa.
9. 6.
Pagn. Theol. in
Isa. 10. 21.
אֱל
Ezech. 31. 21.

II. Ad infringendum loci hujus robur, aliam quoque Judæi fallaciam excogita-
runt: nam יְקָרָא, quod vertendum est, *Et vocabitur*, ipsi reddiderunt, *Et vocabit*, totam-
que pericopen sic interpretati sunt, *Et Admirabilis, consiliarius, Deus fortis, Pater futuri seculi*.
Et vocabit eum Principem pacis. Ergo isti, אֱל significare sentiunt *Deum*, & in congruones
suos proxime castigatos incurrunt. Verum est dictionem יְקָרָא, pro diversitate
punctorum, vel activam vel passivam significationem habere; sæpius tamen passivam.
Cur autem hic activam inesse velint, nullam probabilem causam asserre possunt. Nam
quo nobis approbantur argumento, hoc potius modo intelligendum esse locum hunc:
Et admirabilis, consiliarius, Deus fortis, Pater futuri seculi, vocabit eum Principem pacis, quam
isto: *Et admirabilis, consiliarius, Deus fortis, vocabit eum Patrem futuri seculi, Principem pacis*
vel illo: *Et admirabilis, consiliarius, vocabit eum Deum fortem, Patrem futuri seculi, Principem
pacis*; aut hoc denique: *Et admirabilis vocabit eum consiliarium, Deum fortem, Patrem futuri
seculi, Principem pacis*. Quam igitur gratis nobis dant interpretationem, gratis possumus
repudiare. Verumtamen sine fidejussoribus tantum nobis non arrogamus. Ergo
Septuaginta Senes verterunt, καλεῖται, *vocatur*; Aquila, ἐκλήθη, *vocatus est*, juxta Euse-
bium, nam juxta Procopium vertit, ἐκλήθη, *vocavit*, juxta alios, καλεῖται, Symma-
chus, καλεῖται, *vocabitur*.

Disputatur
de significa-
tione vocis
יְקָרָא
Isa.
9. 6.

Euseb. Dem.
libr. 7.
Procop. in Isa.
9. 6.

III. Legitimum præterea prophetiæ hujus sensum obtundit Grotius, cum ver-
ba hæc: אֱל נִבְרָךְ, sic vertenda autumat, *Consultator Dei fortis*, ab Interpre-
tum omnium auctoritate desciscens, qui reddunt, *Consiliarius, Deus fortis*. Septuagin-

Disputatur
de significa-
tione vocis

τα, σύμβολος, θεός, ἰησοῦς, δεισιμαθής: Aquila, σύμβολος, ἰησοῦς, δεισιμαθής: Theodotion, βουλόων, ἰησοῦς, δεισιμαθής: Symmachus, βουλόων, ἰησοῦς, δεισιμαθής: Deinde vocem hanc יי, usurpare consueverunt Scriptores sacri, in eum qui consilium dat, non qui petit: nec unum puto facile reperiri posse locum, in quo eum obtineat sensum, quem hic ipsi Grotius affingit. Promptius itaque nobis est interpretationem hanc respuere, quam Grotio nobis eam approbare.

A Judaeorum fraudibus vindicatur Zach. 12. 10. IV. Postremum Zachariae testimonium è duodecimo capite fallacis Judaeorum adulteratum est: nam pro eo quod Ebraici Codices habent, והיניו אלי, *Et aspiciet ad me*, legunt, והיניו אלי, *ad eum*: nimirum ne idem sit, qui effundit spiritum gratiae, & qui confixus est: sive ne Deus sit qui in crucem actus est, Jesus nempe Dominus noster. Dei quippe solius est spiritum gratiae largiri. Verum falsitatem evincunt Septuaginta Senes qui vertunt, καὶ ἐπιβλέψουσιν εἰς μέ, *Et aspiciet me*; quos sequuntur Syrus & Arabs. Jonathan ben Uziel, ויבטון מן קרבי, *ad verbum, Et rogabunt de ante me*. Nec corruptum Uzieliden causam possunt, cum sic scripsisse eum fateatur R. Selomoh Jarchi. Eandem sequuntur lectionem Thalmudistae in libro Sucha; eandem R. Moses Hadarfan in Berechith Rabba, & Aben Ezra. Cum ergo fraudem hanc non aliam ob causam commentos esse Judaeos liquidum sit, quam ne divinitatem ejus cogere agnoscerent, qui fuerat confixus, quemque Messiam esse confitebantur, ut inferius suo loco probabitur, patefacta hac fraude & revicta, consequens est, vel Judaeorum iudicio, Deum esse Messiam qui confixus est, & magno planctu ploratus. Praeterea etsi legendum concedamus, אלי, eodem redibit sententia, cum prima persona, si relativum sequatur, per tertiam saepe in his libris exprimitur, ut vere à Grotio observatum est. *Sequentia id ostendunt: Et plangent super eum, hoc est, super me.*

Judaei Messiam sibi confessi sunt. V. Prisci porro Ebraei recentioribus candidiores, Messiae divinitatem in Veteri Testamento clarissimis consignatam monumentis perpexerunt. Alii jam ante nos Rabbidorum collegerunt testimonia, quibus Messiam futurum Deum & hominem praedicarunt, atque ea etiam quibus tetragrammaton Dei nomen in sacris Voluminibus scriptum ad Messiam congruere docuerunt. Item in ea, quam mox excussimus, Isaiae clausula è nono capite, filium illum nascendum, quem מלך Propheta appellat, Deum & Messiam fore Jonathanis Paraphasis aperte significat. Aiunt praeterea Rabbinii verba haec è centesimo septimo Psalmo, sibi Jesum accommodasse: *Exaltare super caelos, Deus.* Saepè etiam Chaldaei Paraphrazae nomen sanctum Dei, יהוה, vertunt יהוה משיח, quod in Messiam, atque adeo in Jesum convenire demonstravimus. Idem & à Philone traditum reperias in libro De somniis. Nec illud preterire decet, quod habetur apud R. Abrahamum Seba, in צרור המור, videlicet vocem כוכב, quae stellam sonat, & à Balaamo ad Messiam praesignificandum usurpata est, cabalistiche nomen יהוה exprimere, cum priores duae litterae כוכב, eundem numerum dent ac quatuor litterae יהוה, nempe XXVI: reliquae duae efficiant numerum XXII, qui numerus est litterarum quibus descripta est Lex Dei, quae tum complebitur cum Messias advenerit. Unde ex Magistri hujus sententia efficitur, Dei simul & Messiae mysterium in una eademque voce contineri, proindeque Messiam Deum futurum. Est praeterea apud Ludovicum Carretum in Libro visorum divinorum, priscos Judaeos, comma hoc Isaiae, quod Messiae θεοδικουμένον est: *Ecce intelliget servus meus, exaltabitur, & elevabitur, & sublimis erit valde*, sic esse interpretatos, *Exaltabitur supra Abrahamum, elevabitur plus quam Moses, & sublimis erit plusquam Angeli ministerii.* Unde colligit Carretus Deum ex horum sententia fore Messiam, cum Deum inter & Angelos medium nihil sit. Ergo Jesus Dominus, Messiam se, ut erat, apud Judaeos ferens, θεομῆτα quoque suam praedicabat: *Ego & Pater unum sumus.* Quod indignantes Judaei respondebant: *Tu homo cum sis, facis teipsum Deum.* Validissimum hoc est adversus dogmatis nostri adversarios argumentum: nam vel Jesum fatebuntur fuisse Messiam, proindeque cum seipsum Deum fecerit, Deum fuisse fateri cogentur; nam si non fuisset, quis credat Messiam, virum quippe sanctum & pium, tam nefariae & atrocis impietatis sese alligasse, ut non divinos solum honores ambiret, sed Dei quoque interverteret titulos, sibi que ascisceret? vel Jesum Messiam fuisse negabunt, & necesse saltem habebunt agnoscere, cum se Messiam simul & Deum esse jactaret, haudquaquam id fuisse facturum, nisi Judaeis persuasum fuisse scisset, eum quem expectabant Messiam Deum fore. Ex his quoque Jesu, Judaeorumque, apud Johannem verbis, manifestus est Laetantii error, qui Jesum numquam seipsum Deum dixisse ausus est asseverare. Juliani vero θεοδικουμένον impudentia, qui dixit neque Paulum, neque Mattheum, neque Marcum, neque Lucam Christo Jesu θεομῆτα tribuisse, cum ex Parallelimo nostro, tum & ex Cyrilli disputationibus facile retunditur. Plerique sane è recentioribus Judaeis

Grot. in Zach. 12. 10.

Judaei Messiam sibi confessi sunt.

Psal. 117. 6.

Isa. 71. 13.

Joh. 10. 30. & 10. 31.

Laet. libr. 4. Instit. cap. 14.

Cyrill. contr. Julian. libr. 10.